

در حاشیه کنفرانس وحدت اسلامی، سه شرکت کننده از تانزانیا، تایلند و تونس در گفت‌وگو با قدس مطرح کردند

عبور از سد تفرقه به سمت قطب متحد جهان اسلام

امیر محمدسلطان پورا در حاشیه‌اختتامیه‌چهلمین‌دوره‌کنفرانس وحدت اسلامی در مشهد، سه نفر از شرکت کنندگان برجسته این اجلاس در مصاحبه اختصاصی با خبرنگار قدس دیدگاه‌های خود را در مورد شرایط منطقه به‌خصوص کشورهای اسلامی، وحدت منطقه‌ای و آینده‌رهبری جهانی اسلام بیان کردند.

■ پروفیسور موسی جمعه اسد: سایر کشورها باید از ایران پیروی کنند

پروفیسور موسی جمعه اسد، معاون دانشگاه اسلامی مور وگورو در تانزانیا، در گفت‌وگو با خبرنگار ما گفت: حضور در این کنفرانس فرصتی نادر و مستقیم برای آشنایی با زندگی و باورهای مذهبی در ایران فراهم کرد. دیدگاهی که به گفته خودش پیش از سفر برایش چندان آشنانپود.

پروفیسور اسد اظهار کرد: «انگیزه اصلی من از حضور در این کنفرانس، دیدن زندگی در ایران از زاویه دیدشیعه بود که شناختی از آن نداشتم. بنابراین، این تجربه برای من بسیار روشنگر بود و ارزیابی من این است که در واقع تفاوت عمده‌ای میان شیعه و سنی نمی‌بینم». ملاحظات او بر یک محور مشترک در میان حاضران تأکید دارد و در کنار تفاوت‌های منطقه‌ای و شیوه‌ای، اصول بنیادی ایمان در میان سنت‌های مختلف اسلامی به‌طور چشمگیری همسو باقی مانده است. هنگامی که از پروفیسور اسد درباره راهکارهای تقویت همکاری و همبستگی بیشتر میان کشورهای اسلامی سؤال شد، او مستقیماً به اختلافات داخلی اشاره کرد که همچنان مانع پیشرفت جمعی می‌شوند. وی از کشمکش‌های مداومی که ذهن‌های مسلمانان را از اهداف بزرگ‌تر و مشترک دور می‌کند، ابراز نگرانی کرد.

او با تأکید بر اینکه تفرقه چالش حیاتی امروز امت اسلامی است، گفت: «مسلمانان بر سر مسائل کم‌اهمیت با یکدیگر می‌چنگند، در حالی که ما نیاز داریم کنار هم جمع شویم». پروفیسور اسد با نگاهی به چشم‌انداز ژئوپلیتیک منطقه، ارزیابی صریحی درباره رهبری جهانی اسلام ارائه کرد. از نظر او، جایگاه رهبری صرفاً با ادعا یا شعار بدست نمی‌آید، بلکه باید از طریق عمل و ایستادگی کسب شود. اسد خاطرنشان کرد: «ایران حق رهبری را بدست آورده است. دیگران ادعای رهبری می‌کنند، اما ایران با کسب این حق، شایستگی خود را اثبات کرده است و من متعقدم سایر کشورها باید از ایران پیروی کنند».

■ روزنامه نگار تایلندی: شکاف عمیق میان ادراک بین المللی و واقعیت‌های میدانی در ایران وجود دارد

همچنین کوسوما یوتاگو، روزنامه‌نگار با سابقه تلویزیون تایلند در گزارشی، به شکاف عمیق میان ادراک بین‌المللی و واقعیت‌های میدانی در ایران اشاره کرد و گفت: «ما در تایلند، پیش از این جنگ رمضان، شناخت چندانی از ایران نداشتم. فکر می‌کردیم مردم تحت فشار و سرکوب هستند. اما در سفر به ایران و مشاهده بی‌واسطه متوجه شدم حقیقت با تصورات من و آنچه در سطح جهانی از ایران بازتاب داده می‌شود، بسیار فاصله دارد و می‌توان گفت نادرست است».

یوتاگو دید بیان کرد: «در ایران به جای جامعه‌ای منفعل، هویتی پویا را به چشم دیدیم». او ا اشاره به استقلال فکری مردم فارغ از فشارهای خارجی تأکید کرد: «کشور شما مردمی با اراده و مصمم دارد؛ مردمی بسیار باصالت و محترم، باور کنید ایران می‌تواند یک ابرقدرت باشد.

من آینده بسیار روشنی برای این کشور می‌بینم». یوتاگو در پاسخ به این پرسش که همدلی و همبستگی اسلامی پس از عبور از شعارهای تشریفاتی چه فرمی به خود می‌گیرد نیز افزود: «برای بیش از ۵۰ کشور مسلمان جهان، هم‌گرایی دیپلماتیک اغلب دست‌خوش اصطکاک‌های داخلی، سوءتفاهم‌ها و رقابت‌های منطقه‌ای می‌شود. دستیابی به انسجام واقعی، نیازمند رویکردی جدی در سیاست خارجی است؛ رویکردی که در آن اختلافات ایدئولوژیک کنار گذاشته شده تا بر اهرم‌های اقتصادی و ژئوپلیتیکی مشترک تمرکز شود. اگر جوامع اسلامی از دست‌بندی‌های خرد عبور کنند و به عنوان بلوکی متحد وارد عمل شوند، یکی از قدرتمندترین ارکان جهان چندقطبی امروز را تشکیل خواهند داد».

■ ذهبیه الفاهم: موانع داخلی و خارجی مانع اتحاد کشورهای اسلامی است

ذهبیه الفاهم دیگر شرکت کننده برجسته از کشور تونس، در گفت‌وگو با خبرنگار ما ضمن بیان اینکه حضورش در این رویداد بخشی از سفر دوم‌ماه‌اش به ایران بوده است، با توضیح انگیزه سفر خود به ایران و همچنین بازدید از شهر مشهد و زیارت امام رضا(ع) گفت: «من از زمان تشییع قائد شهید(ره) به ایران آمدم و سفرم در ایران به مدت دو ماه ادامه یافت که در آن مسائل مختلفی را مشاهده کردم. در کنار این دیدار فرصت شرکت در این رویداد هم برابم حاصل شد».

وی با اشاره به اهداف و آرمان‌های اصلی این همایش تأکید کرد: «محور این رویداد ادامه جریان‌های تاریخی و معنوی برای همبستگی در جهان اسلام است». وی در ادامه افزود: «محور و نقطه اصلی کنفرانس، دعوت قائد شهید و پیش از ایشان امام خمینی(ره) به وحدت اسلامی است. برگزاری این کنفرانس در این شرایط خاص در ایران ثابت کرد امت اسلامی به وحدت نیاز دارد».

این شرکت کننده با بیان اهمیت و نیاز مبرم همبستگی کشورهای منطقه، موانع داخلی و خارجی بسیاری را مانع انسجام این کشورها برشمرد. وی در ادامه تصریح کرد: «این تفرقه‌ها ناشی از ناآگاهی از اصول قرآنی، فشارهای ژئوپلیتیک و منافع سیاسی حاکمان است». وی در این باره گفت: «بر سر راه اتحاد کشورهای منطقه، چالش‌ها و سختی‌های متعددی وجود دارد که برخی داخلی و برخی خارجی است. از جمله چالش‌های داخلی می‌توان به افراد جاهل اشاره کرد که از قرآن بی‌خبرند؛ چرا که وحدت اسلامی یک اصل قرآنی است. در بعد خارجی نیز دشمنان برای تفرقه افکندن میان امت بیشترین تلاش را می‌کنند. همچنین منافع برخی حکومت‌های منطقه مانع شکل گیری این وحدت است. ملت‌ها خواهان وحدت هستند اما حکومت‌هایی که قدرت را در دست دارند، آن را نمی‌خواهند؛ چرا که باقی آن‌ها وابسته به حمایت از قدرت‌های استکباری است. قدرت‌هایی که مخالف اصلی وحدت اسلامی هستند».

اختتامیه چهلمین کنفرانس وحدت اسلامی با حضور تولیت آستان قدس رضوی، علما و میهمانانی از ۴۰ کشور در حرم مطهر برگزار شد

تأکید بر نقش آفرینی جهان اسلام با گسترش ادبیات گفت‌وگو، وحدت و مقابله با تفرقه

مشاهده شود.

حتی ارتباط مستقیمی با تولیدکننده نخستین آن نداشته‌اند.

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی با اشاره به برگزاری برنامه‌ها و نشست‌های بین‌مذهبی در برخی کشورهای اسلامی بیان کرد: گسترش ادبیات گفت‌وگو و تقریب در بخش‌هایی از جهان اسلام نشان می‌دهد گفتمان وحدت توانسته از محدوده اولیه خود فراتر رود.

■ انتقال پیام وحدت از نخبگان به جامعه

حجت‌الاسلام والمسلمین شهریار ی، شبکه‌سازی را گام چهارم معرفی کرد و گفت: اگر علما و نخبگان تنها میان خود از وحدت سخن بگویند، کافی نیست؛ این اندیشه باید به بدنه اجتماعی منتقل شود و مردم نیز حامل و بازتاب‌دهنده آن باشند.

وی افزود: توسعه فناوری‌های ارتباطی و شبکه‌های اجتماعی، ظرفیت‌های تازه‌ای برای این مرحله فراهم کرده است و افراد اثرگذار و صاحبان مخاطبان گسترده می‌توانند در انتقال پیام وحدت به لایه‌های مختلف جامعه نقش آفرینی کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین شهریار ی با اشاره به حضور تعدادی از فعالان رسانه‌ای و افراد اثرگذار کشورهای مختلف در این دوره از کنفرانس اظهار کرد: استفاده از این ظرفیت می‌تواند به تبدیل گفتمان نخبگانی وحدت به یک شبکه اجتماعی گسترده کمک کند.

■ وحدت در میدان عمل معنا پیدا می‌کند

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، پنجمین گام را حرکت اجتماعی و حضور در میدان عمل دانست و تأکید کرد: تنها سخن گفتن و توضیح دادن درباره وحدت کافی نیست و آثار این اندیشه باید در رفتار و مناسبات واقعی مسلمانان دیده شود.

وی گفت: در بخش سلبی وحدت، مسلمانان باید از توهین به مقدسات یکدیگر، نزاع، ترور و تکفیر پرهیز کنند.

حجت‌الاسلام والمسلمین شهریار ی با یادآوری فتوای رهبر شهید انقلاب اسلامی (قدس‌الله نفسه الزکیه)

درباره حرمت توهین به مقدسات مذاهب اسلامی افزود: مسلمان کسی است که شهادتین می‌گوید و حفظ جان، مال و آبروی او، فارغ از مذهبش باید مورد توجه قرار گیرد.

وی در تشریح وجه ایجادیی وحدت بیان کرد: وحدت زمانی در عرصه عمل تحقق پیدا می‌کند که مسلمانان به مشکلات و نیازهای یکدیگر نیز حضور داشته باشند و امکانات و ظرفیت‌های خود را در حمایت از امت اسلامی به کار گیرند.

■ حمایت از فلسطین جلوه‌ای از وحدت عملی است

حجت‌الاسلام والمسلمین شهریار ی با اشاره به حمایت از ملت فلسطین و دیگر ملت‌های مسلمان تحت فشار گفت: هنگامی که مردم فلسطین با کمبود غذا، آب و امکانات مواجه هستند، وحدت اقتضا می‌کند دیگر مسلمانان در میدان عمل به یاری آنان بشتابند.

وی اظهار کرد: حمایت از فلسطین، لبنان و دیگر ملت‌های مسلمان، جلوه‌ای از تبدیل گفتمان وحدت به اقدام عملی است و همین حضور در میدان، یکی از مهم‌ترین بخش‌های الگویی بود که رهبر شهید انقلاب اسلامی(قدس‌الله نفسه الزکیه) دنبال کردند.

دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی تصریح کرد: دولت‌ها و ملت‌های اسلامی امروز مسئولیت دارند قدرتمند شوند و از خود ضعف نشان ندهند.

وی در پایان گفت: کشورهای اسلامی باید مفهوم‌سازی کنند، سازمان بدهند، گفتمان ایجاد کنند، آن را به شبکه اجتماعی تبدیل کنند و در نهایت این شبکه را به میدان عمل بیاورند؛ زیرا وحدت اسلامی هنگامی به نتیجه می‌رسد که آثار آن در صحنه واقعی جهان اسلام

مشاهده شود.

■ وحدت به معنای یکسان‌سازی نیست

دکتر حسین سیمایی صراف، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری نیز با طرح این پرسش که چگونه با وجود مذاهب، ادیان و اندیشه‌های متفاوت می‌توان به وحدت رسید، گفت: اشکال اساسی زمانی شکل می‌گیرد که وحدت با شباهت و یکسانی اشتباه گرفته شود.

وی افزود: تاریخ تمدن اسلامی نشان می‌دهد مذاهب مختلف کلامی و فقهی و پیروان ادیان گوناگون، در دوره‌های طولانی در کنار یکدیگر با فرهنگ مدارا و تحمل زیسته‌اند.

وزیر علوم با استناد به آیه «وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا» تأکید کرد: پاسخ قرآن به تفاوت‌ها، حذف و یکسان‌سازی نیست، بلکه شناخت متقابل و آموختن اخلاق مواجهه با تفاوت‌هاست.

سیمایی صراف گفت: جامعه‌ای که از تفاوت می‌ترسد، به اجبار روی می‌آورد؛ در حالی که جامعه برخوردار از فرهنگ مدارا، می‌آموزد چگونه با تفاوت زندگی کند و آن‌ها را به زمینه نزاع و دشمنی تبدیل نکند.

■ تأکید اعضای هیئت رئیسه بر انسجام جهان اسلام

در بخش دیگری از اختتامیه، اعضای هیئت رئیسه شیعیان لبنان گفت: اندیشه‌های رهبر شهید انقلاب اسلامی (قدس‌الله نفسه الزکیه) تنها به بیان مشکلات امت اسلامی محدود نبود و راه‌هایی را نیز برای عبور از این مشکلات، پیش روی جهان اسلام قرار داد.

وی مقاومت در برابر آمریکا و رژیم صهیونیستی را از نمودهای مهم این اندیشه دانست و افزود: آثار مقاومت به‌ویژه در مسئله فلسطین، می‌تواند به تقویت انسجام و اقتدار امت اسلامی کمک کند.

الخطیب همچنین از نقش جمهوری اسلامی ایران در حمایت از مسائل جهان اسلام قدردانی کرد و گفت:

ایران در مسیر دفاع از وحدت امت اسلامی، مسئله فلسطین و حمایت از ملت‌های مظلوم، هز ینه‌های بزرگی پرداخته است.

مولوی لطف‌الله حق پرست، استاد دانشگاه شهید برهان‌الدین ربانی کابل و معاون شورای اخوت اسلامی افغانستان نیز گفت: قرآن کریم مسلمانان را به وحدت، اخوت و برادری فرامی‌خواند و آنان را از تفرقه و پراکندگی برحذر می‌دارد.

وی با اشاره به ماجرای مسجد ضرار افزود: حتی اگر یک عنوان یا ظاهر مقدس به وسیله‌ای برای ایجاد تفرقه میان مسلمانان تبدیل شود، از منطق قرآن پذیرفته نیست.

حق پرست تأکید کرد: اختلاف دیدگاه به خودی خود خطرناک نیست؛ آنچه خطرناک است، تبدیل اختلاف‌ها به ابزار تفرقه بر اثر منافع شخصی، گروهی و سیاسی است.

■ عبور از تعصب برای تحقق وحدت

دکتر محمد العاصی، عضو هیئت رئیسه این کنفرانس، یکی از موانع تحقق وحدت در جهان اسلام را تعصب و عصبیت دانست و با استناد به نمونه‌هایی از قرآن کریم و تاریخ صدر اسلام گفت: تعصب می‌تواند انسان را از مسیر اطاعت الهی و همبستگی با دیگر مسلمانان دور کند.

وی تأکید کرد: وحدت به معنای دست کشیدن از اعتقادات مذهبی نیست؛ مسلمان می‌تواند بر باور خود باقی بماند و در عین حال، مسلمان دیگر را به رسمیت بشناسد و به او احترام بگذارد.

العاصی با استناد به آیات «واعتصموا بحبل الله جميعاً ولا تفرقوا» و «وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِم»، افزود: مسئولیت مسلمانان، ایجاد الفت و همبستگی میان یکدیگر و جلوگیری از تبدیل اختلاف‌ها به تعصب و تفرقه است.

■ برادری اسلامی فراتر از نژاد و قومیت

دکتر اکرم کلش، رئیس سابق شورای عالی امور دینی و معاون سابق سازمان دیانت ترکیه نیز با اشاره به ظرفیت اسلام برای مقابله با تعصبات قومی و نژادی گفت: اسلام الگویی از برادری ارائه کرده است که انسان‌هایی با نژادها، زبان‌ها و فرهنگ‌های متفاوت را حول ارزش‌های مشترک انسانی گرد هم می‌آورد.

وی با اشاره به جایگاه بلال حبشی در صدر اسلام افزود:

در منظومه اسلامی، ارزش و کرامت انسان به رنگ پوست یا جایگاه اجتماعی وابسته نیست.

کلش همچنین عدالت، صداقت، اخلاص، رعایت حقوق دیگران و اهتمام به حل مشکلات مردم را از مؤلفه‌های اخلاق اجتماعی اسلام برشمرد و بر برادری و همبستگی مسلمانان تأکید کرد.

■ قرآن؛ محور عبور از تفرقه

شیخ اسدالله مواله، مفتی کشور زامبیا و عضو هیئت رئیسه کنفرانس نیز بر ضرورت فهم و تدبر در قرآن کریم تأکید و اظهار کرد: مسلمانان با شناخت درست آموزه‌های قرآن می‌توانند از انحراف و تفرقه دور بمانند.

وی همچنین با اشاره به تجربه شخصی خود از همکاری با شیعیان، از نگاه‌های تکفیری انتقاد کرد و این رویکردها را از موانع هم‌گرایی میان مسلمانان دانست. ظفر نجار، عضو هیئت رئیسه کنفرانس از آفریقای جنوبی نیز بر ضرورت جلوگیری از تفرقه میان مسلمانان و حفظ انسجام امت اسلامی تأکید کرد و از کشورهای اسلامی خواست توان و قدرت خود را در برابر فشارها و تهدیدها تقویت کنند.

وی همچنین با اشاره به برتری قدرت الهی بر قدرت‌های مادی، مسلمانان را به اتکا به خداوند در مواجهه با دشواری‌ها فراخواند.

■ پیشنهاد نقش آفرینی جهانی مشهد در گفت‌وگوی ادیان

دکتر غلامحسین مظفری، استاندار خراسان رضوی نیز در ادامه این کنفرانس گفت: مشهد تنها یک شهر زیارتی نیست و می‌تواند به شهری برای زیارت، علم، معنویت، اخلاق و گفت‌وگو و یکی از مراکز مهم گفت‌وگوی ادیان و مذاهب در جهان اسلام تبدیل شود. وی با اشاره به حضور میلیون‌ها زائر از ایران و دیگر کشورهای جهان در مشهد، افزود: این حضور علاوه بر ظرفیت زیارتی، فرصت بزرگی برای نقش آفرینی فرهنگی، معنوی و تمدنی این شهر فراهم کرده است. مظفری پیشنهاد کرد: با الهام از سیره پیامبر اکرم(ص)، مکتب علمی امام جعفر صادق(ع) و سنت گفت‌وگوی امام رضا(ع)، مرکزی علمی و بین‌المللی در مشهد شکل بگیرد تا علمای شیعه و اهل سنت، اندیشمندان جهان اسلام و پیروان ادیان الهی درباره مسائل مشترک بشریت گفت‌وگو کنند.

استاندار خراسان رضوی تأکید کرد: مجموعه‌های استان خراسان رضوی آمادگی دارند با محوریت آستان قدس رضوی و همراهی حوزه‌های علمیه، دانشگاه‌ها، مراکز علمی و علمای شیعه و اهل سنت برای تحقق این ایده گام بردارند.

گفتنی است پیام تصویری دبیرکل حزب‌الله لبنان برای حاضران در تالار قدس پخش شد. همچنین در بخش دیگری از اختتامیه، آیت‌الله احمد مروی، تولیت آستان قدس رضوی در جمع علمای شیعه و اهل سنت، اندیشمندان و میهمانان چهلمین کنفرانس بین‌المللی وحدت اسلامی سخنرانی کرد.